

Wie weet slaag ik in de dood : biografie van Jan Campert / Hans Renders

door Joris Gerits

Hans Renders is de huidige directeur van het Biografie Instituut aan de Rijksuniversiteit Groningen en de auteur van o.m. een biografie van Jan Hanlo. In 2004 verscheen ook zijn biografie van Jan Campert, vader van Remco. In zijn inleiding wijst Renders erop dat de lezer geen debunking moet verwachten, dat de chronologie van het levensverhaal geen prioriteit had en dat royale aandacht is besteed aan de oorlogsjaren. In één zin vat Renders zelf zijn boek samen: "Het is het verhaal geworden over iemand met hooggestelde ambities en een grote werklust, maar een niet al te sterk karakter." In het eerste van de tien hoofdstukken wordt het leven van Jan Campert, inderdaad niet strikt chronologisch, beschreven, vanaf zijn geboorte op 15 augustus 1902 in Spijkenisse bij Rotterdam tot aan zijn dood op 12 januari 1943 in het concentratiekamp van Neuengamme. Renders heeft een objectief en realistisch portret getekend van de dichterblijk aangelegde Jan Campert, een gekwelde ziel die tijdens het interbellum een als slordig gekarakteriseerd leven leidde van een literaire dagbladschrijver, die zich niet geneerde om boeken te bespreken van wie het bed met hem deelden. Als dichter werd hij beschouwd als een epigoon van bekende tijdgenoten als Boutens, Adama van Scheltema, Roland Holst. Ook als literair journalist kon hij nooit de status bereiken die hij ambieerde, als mens was hij een beminnenswaardige zwakkeling. Je krijgt ook een gedetailleerd beeld van de verslaggeving van kunst en politiek in de Nederlandse landelijke en lokale pers tijdens het interbellum. Ook al schreef hij het in het collectieve geheugen ingeprente verzetsgedicht 'De achttien doden', toch blijkt uit deze biografie dat Campert al voor de oorlog verkeerde vrienden frequenteerde, tijdens de oorlog voor collaborerende uitgevers en tijdschriften gewerkt heeft en het over de grens zetten van joden niet alleen uit idealisme maar ook om het geld heeft gedaan. Niettemin is Campert wegens 'De achttien doden' een verzetssymbool geworden en gebleven. Na de publicatie van "Wie weet slaag ik in de dood" heeft de voormalige verzetsman Gerrit Kleinveld onthuld dat Campert in Neuengamme niet van uitputting is omgekomen, maar geliquideerd is wegens verraad. Hans Renders vindt het verhaal van Kleinveld aannemelijk en in het verlengde liggend van het beeld dat hij zich gevormd heeft van Jan Campert na de onderzoeken die hij voor het schrijven van deze biografie verricht heeft. De versregel van Jan Campert die Renders als titel voor diens biografie heeft gekozen komt uit een gedicht dat hij al in 1936 geschreven heeft en waarvan de slotstrofe luidt: "Te erkennen te hebben gefaald, / niet eens meeslepend en groot, / is alle winst die ik heb behaald. / Wie weet slaag ik in den dood." Ook dat laatste blijkt nu niet langer meer het geval te zijn.

Hans Renders: Wie weet slaag ik in de dood : biografie van Jan Campert, De Bezige Bij Amsterdam, 2004, 479 p., [18] p. pl., € 25. ISBN 90-234-1449-7. Distributie: WPG Uitgevers

© 2008 | vlabin-vbc vzw

De Leeswolf
11 (2005) 4 (zmr), p. 269